

CONGRES

Stimulering ondernemerschap als motor voor de lokale economie

Het belang van (financiële) ondersteuning van MKB-bedrijven en ZZP'ers door gemeenten en het Rijk

VERSLAG

PPO

Platform Publieke
Ondernemersadviesorganisaties

Vereniging van
Nederlandse Gemeenten

Ruim 250 bezoekers bij landelijk PPO/VNG congres met Jetta Klijnsma

Het PPO (Platform voor Publieke Ondernemersadviesorganisaties) organiseerde in samenwerking met de VNG op woensdag 19 juni 2013 een landelijk congres over de ondersteuning van ondernemers en ZZP'ers. Het belang van dit thema blijkt onder andere uit de hoge opkomst. Ruim 250 wethouders, managers en beleidsmedewerkers van gemeenten en vertegenwoordigers van andere organisaties betrokken bij ondernemerschap waren aanwezig.

Een deel van de bezoekers voor locatie De Lantaern (foto's: Christian van der Meij).

OCHTENDPROGRAMMA

Onder leiding van dagvoorzitter Bert Otten, senior adviseur RadarAdvies, spraken Jetta Klijnsma, staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid, en Hans Spigt, wethouder Werk en Inkomen gemeente Utrecht, in een overvolle Nicolaaskerk in Nieuwegein over de gevolgen van het Sociaal Akkoord en de Participatiewet voor MKB-ondernemers en ZZP'ers. Mevr. Klijnsma is bereid om naar de problematiek rondom deeltijdondernemerschap te kijken. Ze wil gemeenten faciliteren bij het stimuleren van ondernemerschap en het in stand houden van bedrijven met goede toekomstperspectieven. In een reactie op Hans Spigt gaf mevr. Klijnsma aan de ideeën vanuit de lokale overheden en uitvoeringsorganisaties af te wachten. "Ik wil graag vanuit de praktijk horen hoe wij kunnen bijdragen aan de bevordering van lokaal ondernemerschap. Kom maar op met die ideeën!", aldus mevr. Klijnsma. Sjon Reimink, voorzitter van het PPO, liet weten dat het PPO graag van deze gelegenheid gebruik maakt en de staatssecretaris op korte termijn van input zal voorzien.

Jetta Klijnsma en dagvoorzitter Bert Otten in gesprek.

Hans Spigt bracht enkele standpunten rondom het Bbz onder de aandacht. Wethouder Spigt is voorstander van een proactieve uitvoering van het Bbz. “Het Bbz is een prima middel voor de bevordering van ondernemerschap, ook voor ondernemerschap vanuit een uitkering. Wel zou ik graag meer de verbinding met marktpartijen, in het bijzonder met banken, zien”. Sjon Reimink wees de bezoekers op het belang van het Bbz voor het behoud van werkgelegenheid, ook voor bedrijven met tientallen werknemers. Daarnaast toonde hij op welke wijze de leden van het PPO, waaronder de ROZ Groep waar hij manager van is, het Bbz proactief tot uitvoering brengen. Bijvoorbeeld door advertenties, het verzorgen van voorlichtingsmateriaal en -bijeenkomsten.

Paul van Ravenzwaaij, directeur/adviseur bij JAN© Pensioenadviseurs, had in zijn bijdrage aandacht voor de voorzieningen voor ZZP'ers op het gebied van pensioenen en arbeidsongeschiktheid. Hij combineerde ambities met de actualiteit en realiteit. “Moeten we een nieuw vangnet creëren of kunnen we ondernemers niet ergens in een bestaande regeling onderbrengen?”, gaf hij de aanwezigen mee om over na te denken.

Het ochtendprogramma werd afgesloten door Werner Liebrechts, adviseur/onderzoeker bij TNO. Hij presenteerde de eerste resultaten van het onderzoek in opdracht van de VNG naar het belang van de ondersteuning van MKB-ondernemers door lokale overheden en de toepassing van het Bbz.

Sjon Reimink en Bert Otten

Bekijk de presentaties behorend bij het ochtendprogramma op de website www.pponederland.nl.

WORKSHOPS EN COLLEGES

In het middagprogramma was er volop keuze uit verschillende workshops op het gebied van leegstand, ondernemend onderwijs, social enterprises, schuldhulpverlening, ZZP'ers en het Bbz.

Workshop 1: Het belang van het Bbz: do's en don'ts

door Peter Koppe (senior adviseur VNG) en Sjon Reimink (voorzitter PPO/manager ROZ Groep)

Uit landelijk onderzoek blijkt dat het Bbz een zeer effectief stimuleringsinstrument voor ondernemerschap is. Het Bbz bevordert uitstroom uit de uitkering, voorkomt instroom en is een stimulant voor lokale en regionale werkgelegenheid. Daarnaast blijkt ook dat starten vanuit het Bbz effectief en duurzaam is. Toch is er behoefte aan meer inzicht in de maatschappelijke kosten en baten van deze regeling. Vandaar dat TNO in opdracht van de VNG hier onderzoek naar doet (*zie presentatie ochtendprogramma voor eerste resultaten*).

Peter Koppe schetste hoe gemeenten meer rendement uit het Bbz kunnen halen, namelijk door een actieve uitvoering en samenwerking binnen en tussen gemeenten. De ROZ Groep is een praktijkvoorbeeld hiervan. "De ROZ Groep voert het Bbz uit voor een flink aantal gemeenten in Twente en de Achterhoek. Daarnaast geven wij proactief uitvoering aan het Bbz, onder andere door advertenties, voorlichtingsmateriaal en -bijeenkomsten", aldus Sjon Reimink.

Tot slot werd de deelnemers de mogelijkheid geboden om de situatie in de eigen gemeente weer te geven en te sparren over hoe zij tegen samenwerking en een proactieve uitvoering aankijken.

Workshop 2: Leegstand in binnensteden en dorpscentra: wat kunt u als overheid doen?

door Arjan Kluin (accountmanager Locatus) en Nel de Jager (winkelstraatmanager en bekend van de herstructurering van de Haarlemmerbuurt in Amsterdam)

Locatus is de onafhankelijke bron op het gebied van winkelinformatie in de Benelux en 50 Europese winkelsteden. Arjan Kluin presenteerde cijfers over leegstand in binnensteden en dorpscentra en bracht factoren die van invloed zijn daarop voor het voetlicht. "Kijk naar de feiten en niet naar de fabels", wilde hij de aanwezigen meegeven. "Leegstand is een heel actueel thema, maar wordt ook overdreven. Het is geen nationaal, maar met name een lokaal en regionaal probleem. De verschillen tussen provincies zijn groot".

Arjan Kluin

Nel de Jager benoemde enkele oorzaken en mogelijke oplossingsrichtingen. Het veranderende consumentengedrag is deels verantwoordelijk voor de leegstand. “Winkelen is meer dan boodschappen doen. Winkeliers zouden hierop in kunnen spelen door de uitstraling van en de beleving in de winkel te vergroten en het aanbod af te stemmen op de klant, de klant centraal te stellen. Samenwerking tussen ondernemers, klanten en gemeenten is essentieel”, aldus Nel de Jager.

Workshop 3: Ondernemend onderwijs in de praktijk

door Bert Timmerman (beleidsadviseur ROC van Twente en projectleider Ondernemerslab) en Eric Welp (leerplanontwikkelaar SLO)

“Ondernemerschap wordt steeds meer toegepast in het onderwijs. Dit komt onder andere doordat de leefomgeving snel verandert. Ook hebben we te maken met een nomadische arbeidsmarkt; het aantal jaren dat werknemers tegenwoordig bij dezelfde werkgever blijven is veel korter. Bedrijven verwachten meer proactiviteit, creativiteit en innovatie van medewerkers, oftewel ondernemende eigenschappen. Daarbij is het van belang dat ook in het onderwijs meer ondernemendheid aan bod komt. Bovendien is aangetoond dat meer ondernemendheid in het onderwijs betere kansen op de arbeidsmarkt biedt”, vertelde Bert Timmerman.

Het ROC van Twente heeft daartoe samen met de ROZ Groep het Ondernemerslab Twente in het leven geroepen. Bert benoemde enkele voorbeelden hoe onder de vlag van het

Ondernemerslab Twente ondernemerschap in het onderwijs wordt toegepast. “Er worden leergangen ondernemerschap gegeven, we werken nauw samen met het bedrijfsleven en bedrijfsadviseurs en er worden studentbedrijven opgezet. Ook trainen we de docenten in ondernemerschap/ondernemendheid”. Dit werd beaamd door Eric Welp. Hij zet diverse instrumenten in om ondernemerschap te bevorderen waaronder Effectuation, Lean Start Up en Canvas Plotting.

De workshop eindigde met een korte discussie of ondernemerschap aan te leren is of niet en hoe het bedrijfsleven en onderwijs hier optimaal op aan kunnen sluiten. Bert Timmerman gaf nog een mooi voorbeeld mee van het ontdekken van ondernemerstalent: “Studenten die hun kop boven het maaiveld uitsteken en veel te vertellen hebben tijdens colleges, werden vaak als lastige studenten gezien. Maar deze proactiviteit, creativiteit of hoe je het ook wilt noemen, getuigd van een stukje ondernemendheid. En die ondernemendheid stimuleren wij bij studenten”.

Workshop 4 en 8: Actualiteitencollege Bbz

door Jannie van den Berg (teamleider Zelfstandigenloket Flevoland en bestuurslid PPO)

Jannie van den Berg gaf in het actualiteitencollege eerst uitleg over de brede dienstverlening van het Zelfstandigenloket Flevoland (ZLF) en de wijze waarop de regionale samenwerking van zes gemeenten in Flevoland is georganiseerd.

Het ZLF beschikt over een nieuw product: het verkorte starterstraject voor WWB-ers, dat wordt betaald uit het participatiebudget van de klant. Hierbij komen bijvoorbeeld het ondernemersplan, een ondernemerstest en begeleiding door een coach aan de orde. Verder is er intergemeentelijk beleid ontwikkeld op het gebied van hybride en marginaal ondernemerschap met behoud van een aanvullende uitkering.

Rondom de uitvoering van het Bbz leven diverse actuele vraagstukken die in dit college besproken werden, zoals de normering van Bbz ontvangsten. Deze normering kan leiden tot financiële mee- of tegenvallers voor de gemeente en vraagt in elk geval om een effectief debiteurenbeheer. Het mogelijk vervallen van het fiscale urencriterium werd door de deelnemers niet als probleem gezien voor de Bbz praktijk. Wel wordt een nieuwe wet zelfstandigen wenselijk geacht waarin typische WWB bepalingen zoals de huidige partner- en vermogenstoetsen geen belemmering meer vormen voor de ondersteuning van bedrijven.

Jannie van den Berg

Workshop 5: Social enterprises en sociaal ondernemerschap

door Bert Otten (senior adviseur RadarAdvies) en Aukje Smit (senior onderzoeker/adviseur Arbeidsparticipatie TNO)

Social enterprises zijn ondernemingen die primair sociale waarde/impact creëren door een economische activiteit: het leveren van producten en/of diensten. Waarom zijn social enterprises belangrijk? “De complexe economische, ecologische en sociale problemen van deze tijd vragen om nieuwe innovatieve oplossingen. Ook trekt de overheid zich meer terug en worden subsidies voor maatschappelijke organisaties steeds knapper. Social enterprises kunnen onder andere helpen bij het creëren van werkplekken voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt”, vertelde Aukje Smit.

Nederland loopt echter achter op het gebied van sociaal ondernemerschap. Een inhaalslag is nodig. Aukje Smit gaf enkele mogelijkheden weer hoe gemeenten sociaal ondernemerschap kunnen stimuleren. “Breng de social enterprises in de regio in kaart en zorg voor meer bekendheid over deze vorm van ondernemen. Help daarnaast de social enterprises aan opdrachten, zodat zij hun impact kunnen vergroten”.

Bert Otten benoemde een praktijkcase, namelijk ‘Sociale economie in Hengelo’. Er is een Pact Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen (MVO) actief in Hengelo waarin bedrijven al een aantal jaren gezamenlijk MVO stimuleren en initiatieven op dit terrein ontwikkelen. Ook is er een Ondernemerscentrum voor sociale economie, H164, opgericht waarin naast ondernemersadvisering door de ROZ Groep, ook startende ondernemers en sociale

ondernemingen gevestigd zijn. En van waaruit nieuwe sociale ondernemingen worden opgericht met partners uit het bedrijfsleven.

Workshop 6: Het nut en de noodzaak van schuldhulpverlening voor ondernemers

door Bernd Menting (Okkerse & Schop advocaten)

Na een korte presentatie over de organisatie Okkerse en Schop, ging Bernd Menting in op het doel van schuldhulpverlening en het belang hiervan. De uitleg van de definitie van een ondernemer riep enkele vragen op bij de deelnemers, met name daar waar het ging om het urencriterium en het aantal opdrachtgevers. Wanneer is een ondernemer echt ondernemer en hoe zit het met benodigde verklaringen? Onder andere het Bbz geeft hierover een duidelijke uitleg en daarnaast blijft het altijd maatwerk.

Er is sinds eind 2012 een gedragscode voor Ondernemers bepaald door de NVVK. Voor menig deelnemer was dit onbekend. PPO en VNG zijn voorstander van het verzorgen van schuldhulpverlening voor ondernemers door bij de NVVK aangesloten organisaties en bedrijven.

Met het bieden van schuldhulpverlening voor ondernemers (SHVO) kunnen maatschappelijke en financiële problemen voorkomen worden. Maatschappelijke belangen verbonden aan SHVO zijn het voorkomen van het achterstellen van ondernemers (rechtsongelijkheid), zelfredzaamheid en het is minder belastend voor zorg- en welzijn instellingen. Een financieel belang is dat de opbrengst van schuldhulpverlening hoger is dan de kosten. Bernd Menting benoemde een voorbeeld waarbij de kosten voor schuldhulpverlening circa 1/3 deel bedragen van een netto gezinsbijstandsuitkering.

“Uit het toenemende aantal faillissementen en bedrijven in problematische schuldensituaties moet afgeleid worden dat het van belang is dat elke gemeente schuldhulpverlening biedt aan (ex-) ondernemers. Uit de vele reacties uit de zaal tijdens de workshop blijkt dat dit onderdeel gelukkig wel degelijk aandacht heeft bij gemeenten”, aldus Bernd.

Workshop 7: ZZP'ers en nieuwe wet- en regelgeving

door Fred de Boer (voorzitter VZZP)

Nederland verandert. Naast werkgevers en werknemers is er een derde groep: ZZP'ers. Het aantal ZZP'ers neemt toe. Hoe kunnen we er voor zorgen dat deze groep blijft groeien?

“Onder andere door te benoemen dat ZZP'ers de motoren zijn van de lokale economie. En er is een goede regeling die ondernemers vanuit een werkloosheidssituatie begeleidt naar zelfstandig ondernemerschap”, aldus Fred de Boer.

Fred de Boer

Toch is er voor ZZP'ers weinig geregeld op het gebied van wet- en regelgeving. Fred de Boer toonde een aantal actiepunten waaraan gewerkt wordt, maar ook een aantal die al gerealiseerd zijn. Denk hierbij aan de rittenadministratie en de jaarlijkse heffing van de KvK die is afgeschaft. "Gelukkig zijn er in Nederland diverse interessante initiatieven die zich inzetten voor de belangen van ZZP'ers, die ondernemerschap bevorderen en waar ZZP'ers gebruik van kunnen maken", aldus Fred de Boer.

Naast het aanpassen van bestaande wet- en regelgeving heeft het VZZP ook ideeën om nieuwe wet- en regelgeving te creëren. Denk hierbij aan sociale inkomenszekerheid voor ZZP'ers, een verplichte basisverzekering waarin pensioen, WW, arbeidsongeschiktheid, AOW, ZEZ en Bbz worden meegenomen.

Bekijk de presentaties van alle workshops op de website www.pponederland.nl.

Het PPO kijkt terug op een geslaagd congres met enthousiaste reacties, actuele thema's, inspirerende sprekers en workshops en veel kennisuitwisseling tussen de bezoekers.

Ga naar onze Facebookpagina voor meer foto's van het congres:

www.facebook.com/pponederland.